

A BÍRÓSÁG ÉPÜLETE THE COURTHOUSE

(123.) Ezen az 1926-ban készült mozaiklapon jelent meg először a Járásbíróság épülete, amelyet a XIX. századi egykori lebontott városháza helyére tervezett 1923-ban Orbán Ferenc, a bécsi főudvarmesteri hivatal volt mérnöke, a budapesti Állami Felső Építőipari Iskola tanára. A Ring Építési Rt. kivitelezésében 1924-ben készült el a középület, Géczy Imre járásbíró elnökségének idején.

 Az 1871. évi XXXII. tv. jóvoltából január 1-vel megalakult hatvani királyi első folyamodású bírósághoz – vagyis a járásbírósághoz – 10 község és 7 pusztta tartozott: „Hasznos, Tar, Pásztó, Sz.-Jakab, Sz.-Püspöki, Apcz, Fancsal, Ecséd, Hort, Csány, Monostor, Kerekudvar 23 945 főnyi népességgel és 70 434 kat. hold területtel”. Első elnöke Vitális Mór Heves megyei ügyvéd volt.

1893-ban állították fel a telekkönyvi hatóságot, és 1896-tól volt a nagyközségnek saját közjegyzősége. Ezek az intézmények több mint fél évszázadig az egykori posztomanufaktúra épületében működtek, és itt volt a helyi fogda is. Ám 1914-ben már Heves Vármegye Törvényhatósági Bizottsága és a magyar királyi Igazságügyi Minisztérium adásvételi megállapodást kötött a település központjában lévő köztérre megalkudva. De majd tíz évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy meg is épüljön a Hatvani Magyar Királyi Járásbíróság két épületből álló tömbje az egykori (Városház, majd későbbi) Szent Imre téren. Itt kaptak helyet a bírósági szervezethez tartozó egyéb hatóságok is akkoriban.

A II. világháborúban csak kisebb sérülések keletkeztek az épületben. Az 1945-ben felálló Igazoló Bizottság is itt fogadta ügyfeleit, majd 1945 őszétől ismét a jog háza lett. A közigazgatás átszervezésekor, 1969. október 1-vel a hatvani járásbíróság – az országban elsőként – városi bírósággá alakult. Idővel az ügyszámok szaporodása miatt az egyéb intézmények – telekkönyvi hatóság 1972-ben, a közjegyző 1995-ben, az ügyészség 2004-ben – kiköltöztek az épületből. Nagyobb felújítás 1989-ben és 2004-ben történt az épületen, amely a város azon közintézményeihez tartozik, ahol akadálymentesített bejárat van.

The building of District Court appears for the first time on this card of 1926. It was designed in 1923 by Ferenc Orbán, a teacher of the Builders' Technical High School of Budapest, to be erected on the site of the former town hall built in the 19th century and demolished later. The construction works were executed by Ring Építési Ltd., and the building was finished in 1924 under the presidency of Judge Imre Géczy.

 With a population of 23,945 people and a territory of 70,434 cadastral acres, 10 villages and 7 farmsteads (Hasznos, Tar, Pásztó, Sz.-Jakab, Sz.-Püspöki, Apcz, Fancsal, Ecséd, Hort, Csány, Monostor, Kerekudvar) belonged to the first instance royal court of Hatvan, a district court established on 1 January according to the law Nr. XXXII of 1871. The first president of the tribunal

was Mór Vitális, a lawyer of county Heves.

The Land Register Office started to work in 1893, and the village had its own Notary's Office as early as 1896. These institutions worked more than fifty years in the building of former cloth manufacture, and the local jail was also there. In 1914, the Municipal Board of County Heves and the Hungarian Royal Ministry of Justice concluded a purchase agreement concerning the public place in the centre of the settlement. However, more than a decade had to pass until the two-parted building of the Hungarian Royal District Courthouse of Hatvan was built in St Emeric Square. The other judicial authorities also received room there at that time.

The building suffered only smaller damages during the Word War II. The Screening Committee set up in 1945 received its clients in the building, and then, from the autumn 1945, it operated again as a courthouse. When the reorganisation of the public administration took place, the District Court of Hatvan was the first in the country to become a municipal court on 1 October 1969. As the number of official matters grew in the course of the time, the other institutions moved out of the building – the Land Register Office in 1972, the Notary's Office in 1995 and the Prosecutor's Department in 2004. The building was considerably renovated in 1989 and 2004.

A Hatvani Magyar Királyi Járásbíróság épülete

A börtön alaprajza

 (124.) A földszinten volt a Telekkönyvi Hivatal, a közjegyzői iroda, a bírósági végrehajtó irodája és a mindenkori bírósági elnök lakosztálya, míg az emeleten a tárgyalótermek és az ügyészség helyiségei kaptak helyet. Ekkoriban Herke Ferenc elnök mellett 3 járásbíró, 1 jegyző, 1 telekkönyvvezető, 1 végrehajtó, 3 irodatiszt és 2 szolga alkotta a járásbíróság személyzeti állományát. A bíróság mellett volt az egyemeletes fogház épülete.

 In addition to the residence of the presiding judge in office, the Land Register Office, the notary's office and the office of the executor were situated on the ground floor while the prosecutor's premises and the court-rooms were upstairs. At that time the personnel included 3 district judges, 1 notary, 1 land registrar, 1 executor, 3 clerical assistants and 2 servants who worked with judge Ferenc Herke. The two storey jail was next to the courthouse.

A Szent Imre szobor

 (125.) Az 1930-as évek elején készült képeslapon már sziklakert és egy kicsi halastó volt a sűrű növényzet rejtekében, mely takarja a Hatvani Járásbíróság épületét, ahol még érvényben volt az a szabály, hogy a hét egy napján bírósági tömegnapot tartottak. Ekkor bárki idézés nélkül megjelenhetett, és a folyamatban lévő ügye kapcsán kérdezhetett a bírótól. 1941. június 8-án avatták fel az épület előtt Juhász András műkőből készített Szent Imre szobrát.

 The District Court of Hatvan is hidden by dense vegetation on this postcard made at the beginning of the 1930s. According to the practice of that time there was one day every week when the courthouse was open for the public. Anyone was allowed to go there without summons and ask questions to the judge in connection with his/her matter being in course. The artificial stone statue of St Emeric was unveiled in front of the building on 8 June 1941.

A Hatvani Járásbíróság épülete

L.I. Golubovszki, Hatvan katonai parancsnoka

 (126.) A II. világháború borzalmait átvészelte az épület, de 1944. november 25-től az L.I. Golubovszkij vezette orosz katonai parancsnokság, majd az egyik tábori kórház szálláshelyéül szolgált, amit viszont megsínylett. A fából készült bútorokat, berendezési tárgyakat, a bírói könyvtárat, az irattárat, az akták nagy részét eltűzelték. Ezen a mozaiklapon még a háború előtti állapotot látjuk. 1945-től Rácz Dezső töltötte be a bíróság elnöki tisztét.

 Though the building did not suffer significant damages during the World War II, from 25 November 1944 it served for a couple of months as the seat of the headquarters of the Russian army and then was the residence of a military hospital, what, however, did cause losses. The wooden furniture, the books of the judge's library and much of the files of the archives were burnt up. This mosaic card records the state before the war. The presiding judge was Dezső Rácz from 1945.

Bonta (Braun) Bertalan

 (127.) 1945 tavaszán a dr. Bonta Bertalan vezetésével felálló Igazoló Bizottság a bíróság épületében dolgozott, bár nem éppen ideális körülmények között. 1949–1950-ben gyökeresen átalakították a magyar igazságszolgáltatási rendszert, és a szakszabíró mellett már 2 népi ülnök is helyet foglalt, akik véleményükkel hozzájárultak az ítélet meghozatalához. Az 1950-es évek elején készült mozaiklap érdekessége, hogy a bíróság képe alatt már az ún. fehér szobor látható.

 Set up in the spring of 1945, the Screening Committee worked in the courthouse under the direction of Dr. Bertalan Bonta, though the circumstances were not so ideal for it. The Hungarian jurisdiction was radically changed in 1949 and 1950. This meant that there were 2 lay assessors next to the judge helping him with passing sentences. This mosaic card made at the beginning of the 1950s features the so called white statue under the picture of the courthouse.

A Hatvan Városi Bíróság épülete

Az épület udvari hátsó frontja

 (128.) Az 1968-ban, Bérces István elnökségének idején készült lapon még Járásbíróság felirat szerepel az épületen, melyet – az országban elsőként – egy év múlva átszerveztek Városi Bírósággá, és a székhely településen kívül mindössze 3 község ügyei tartoztak ide. 1984-től újra 12 település igazságszolgáltatási tevékenységét látták el. 1993-tól az elnökkel együtt 5 bíró végzi itt napi munkáját.

 The inscription District Court reads on the building on this 1968 postcard made under the presidency of István Bérces. It was reorganized as a Municipal Court a year after and, in addition to the legal matters of the town, only the cases of three other villages fell within the competence of it. Since 1984 it has been dealing with the legal matters of 12 settlements again. Together with the president, five judges have been working here since 1993.

A 2005-ben felújított épület

 (129.) Ezen a mozaiklapon a 2004-ben átépített bíróság épülete is látható, amely új tetőszerkezetet kapott. Emellett megújult a biztonsági, informatikai és fűtési rendszer, kicserélték az irattár teljes berendezését. Az 1989-es felújítás és a 2004-es átépítés idején is Hóka József töltötte be a városi bíróság elnöki tisztét. A lap érdekessége, hogy már láthatjuk az átépített Postapalotát, és a szépen felújított korzó egy részletét is.

 This mosaic card shows the courthouse that was reconstructed in 2004, and its roof was also renewed. Besides, the security appliances, the informatics system and the heating were modernized, and the whole installation of the archives renewed. The presiding judge of the court was József Hóka during the renewal of 1989 as well as the reconstruction of 2004. The reconstructed Post Palace and a part of the renewed promenade also feature on this picture postcard.